

STOCK CAR CELEBRATION

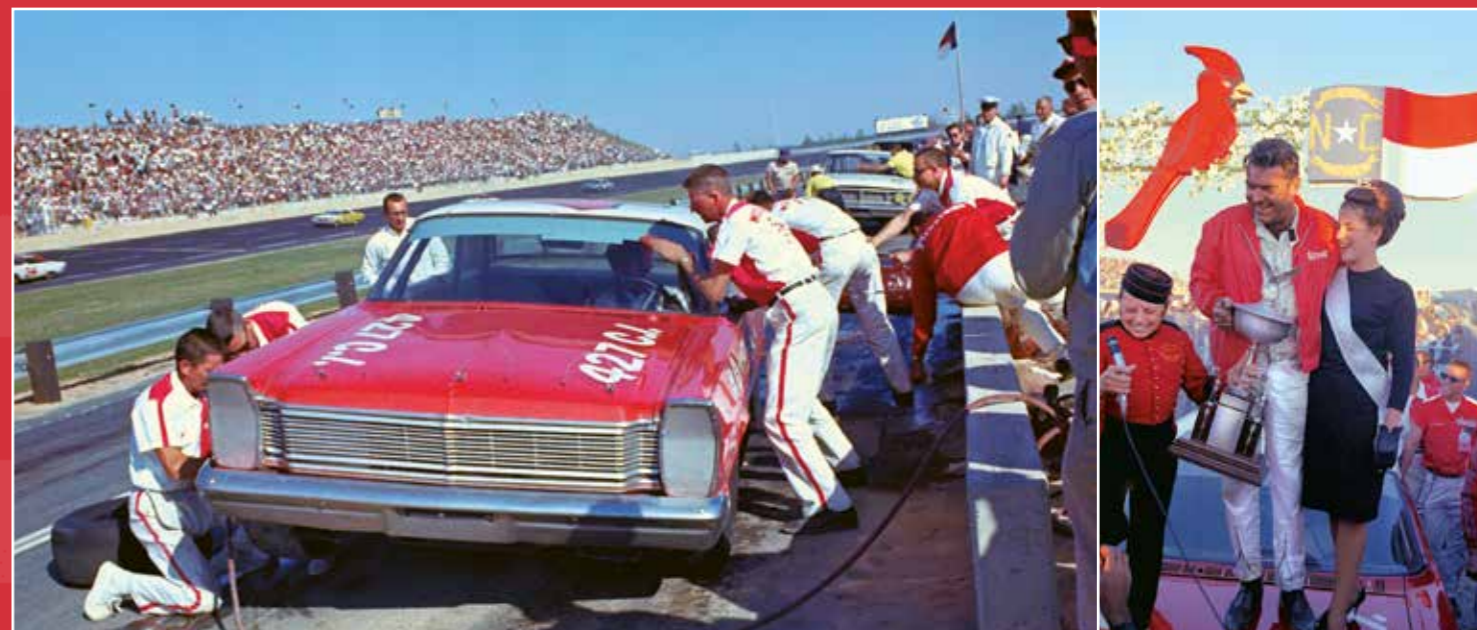
Říká se, že nebyť whisky, nebyly by ani závody Stock Car...

A jak to tedy doopravdy bylo? Skutečně, první jezdci Stock Cars se rekrutovali z řad bývalých moonshiners, pašeráků nelegálně páleného alkoholu. Účastnili se samozřejmě i prvního oficiálního poválečného závodu nově zřízené „National Association for Stock Car Racing“, konaného počátkem roku 1948 na písku Daytona Beach. Přinášíme vám stručné shrnutí historie, v níž ještě Stock Cars měly něco společného se sériovými vozy, jaké jste koupili v každém městě...

Thunderbirdy, Galaxie, pár Oldsmobilů, Pontiac, Dodge a dvojice Pettyho Plymouthů v řadě před odjezdem na startovní pozice. Ročník 1960, to byly ještě doby nefalšovaných Stock Cars...

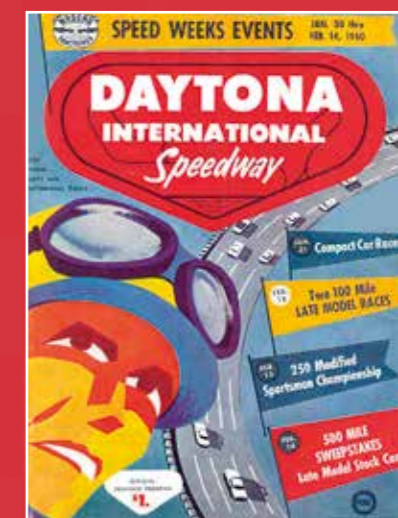
Počátkem roku 1963 Chevrolet připravil na ostrou zkoušku agregát V8 427 cu.i. Jeho síla se nedala s jiným výrobkem divize Chevy srovnávat. Dostal přezdívku „Mystery Motor“ a podařilo se jej naladit na výkon 540 koní. Na snímku Chevy Impala 1963 připravený Louiem Clementsem, řídí Rex White

Po pokusu Curtise Turnera o založení odborového sdružení závodníků v roce 1961 mu Bill France Sr. udělil doživotní blokaci závodů NASCAR. Poté, co v sezóně 1964 zahynuli Fireball Roberts a John Weatherly, odvolal France zákaz a od roku 1965 opět pustil Turnera na dráhu. Curtis začal dělat to, co mu celý život šlo: vyhrávat. Zvítězil v American 500 na North Carolina Motor Speedway v Rockinghamu za volantem Galaxie připravené týmem Woods Brothers

Všechno začalo na jižní straně Apalačského pohoří, kde bylo jedno z center činnosti moonshiners. Tady měli své amatérsky postavené destilační kolony, z nichž na konci chemického procesu tekla vysokoprocetní alkohol – samozřejmě ilegálně. Tamní whiskey byla naprosto čistá a ďábelsky silná. V době prohibice (1920 až 1933) se jednalo o nebezpečný, ale rychlý způsob, jak přijít k nějakému tomu balíčku bankovek. Prohibice znamenala absolutní zákaz výroby alkoholu a samozřejmě se okamžitě vyrojila řada černých palíren. Ale i po ukončení neslavné americké prohibiční éry moonshiners pokračovali v činnosti, a obyvatelům úpatí Apalačských hor dávali možnost nezdaněného výděleku, přičemž preferovali nebojácne a šikovné řidiče. Tajně vypálený alkohol se převážel v takzvaných „bootleggers“, osobních vozítkách s demontovanými zadními sedadly. Ale to nebyla jediná úprava

na vrub tajného nákladu. Vysoké měkce se pohupující karosérie bylo nutné stabilizovat. To se provádělo pomocí tuhého odpružení, výsledkem tedy byla větší stabilita vozidla a jistější jízdní vlastnosti v zatáčkách. Nemalé nároky kladl převoz destilátů na řidiče: musel zvládnout umění obrátky o 180° během jízdy (zkuste si to s perfektně sedící Corvetou a pak si představte, že totéž podniknete s fordou ročníku '38!), aby setřásl vozy s ministerskými úředníky a ozbrojenými složkami. Pomohla i nějaká ta hříbata v motoru, to ovšem platilo při všech naháněčkách s policií. Tajně převozy se většinou realizovaly formou nočních jízd s vysokými rychlostními průměry. Vozy, které používali moonshiners, se nesměly vzhledově lišit od běžného autoparku tehdejší doby, aby neupoutávaly nežádoucí pozornost. Odsud, z jižních oblastí USA, tedy přicházelo množství jezdců prvních ročníků Stock Cars. Nechyběla jim odvaha,

Junior Johnson vyhrál v Chevroletu '59 od týmu Raye Foxe závod Daytona 500 v roce 1960. Nebylo to poprvé, kdy Johnson využil větrný stín za zádi svého konkurenta

Pravěk NASCARU: dva Oldsmobilů, Ford a Mercury zuřivě bojují o pořadí. Tak vypadaly tehdejší speciály, dva vozy na snímku mají dokonce čtyřdveřové karosérie. Všechno totiž začalo za volantem běžných aut!

Lee Petty vedle svého Oldsmobilu 88 (1959) po vítězném dojezdu první Daytony 500. Vítěze určila fotka, do té doby potřebovali rozhodčí čtyři dny na prostudování fotomateriálu a filmů z konce závodu. Konečný verdikt zazněl prostřednictvím víkendového zpravodajského bloku Hearst Metrotone v New Yorku. I tady se potvrdilo Pettyho vítězství...

Divize NASCAR Modified Sportsman znamenala nepatrné snížení vozidel oproti Grand National. Na snímku Dodge 1960, připravený Robertem Cheekem, řídit bude Jimmy Griggs

„Fast Freddie“ (Rychlý Freddie) Lorenzen získal v roce 1964 50% vítězství jízdy. Jezdec z illinoiského Elmhurstu byl při své okružové premiéře v roce 1967 největším vítězem všech dob okruhů Superspeedway. V nejlepších letech se stal špičkou stáje Holman-Moody

Za volantem Dodge Coronet (1966), připraveného a sponzorovaného firmou Cotton Owens Garage, seděl David Pearson. V této sezóně vybojoval patnáct pohárů Grand National a zvítězil bodovým součtem. Fotka je výjimečná tím, že Pearson v roce 1966 většinou sedal do upraveného Chargeru

telů a správců závodních tratí, jezdců, pořadatelů i novinářů. Na programu měli jedině: shodnout se na základních pravidlech závodů. Zároveň projeví i rozhodnutí organizovat jízdy tak, aby byly příjemnější i pro diváky a znamenaly posun od ničím neřízené divočiny ke skutečnému sportovnímu klání. Ale nebylo to jednoduché a trvalo ještě celých 69 dní, než po mnoha rozhovo-

Pete Hamilton se vynořil zdánlivě odnikud a v roce 1970 vyhrál Daytonu 500. Jeho kára představovala napodobeninu speciálu Richarda Pettyho #43. Roli vedoucího týmu převzal Richardův bratr Maurice, ovšem rozhodujícím faktorem byla Hamiltonova jízda!

byli zvyklí riskovat, ale zvládali i potřebné řidičské dovednosti, které nabyli v nebezpečných útěcích před policejními stíhači. První závody, jež můžeme dnes označit za Stock Cars, se odehrály v roce 1938 v Atlantě, a přišlo se na ně podívat přes 20.000 diváků! Pak přišla válka, ale hned po jejím konci se začalo závodit znovu, a ještě ve větším rozsahu. V září 1945 sledovalo třicet tisíc diváků závody v Lakewoodu. Podobné akce se zejména na jihu rozšířily jako záplava, ovšem bez jakýchkoliv regulí. Každá akce si svá pravidla stanovila sama, což bylo pro diváky a jezdce na jedné straně

výhodné, ale na straně druhé zároveň trochu zmatečné. Floridan Bill France, žijící přímo v Daytona Beach, osobně závodil ve všech dostupných místech a zároveň provozoval benzínku v Daytoně. Tenhle chlápek se rozhodl převzít pořadatelské otěže do vlastních rukou a 14. prosince 1947 zorganizoval setkání v prostorách „Ebenového sálu“ místního hotelu Steamline. Akce se zúčastnili zástupci maji-

Když se v roce 1967 rozjel šestadvacetiletý Mario Andretti za volantem Fordu Fairlane Holman-Moody na trať Daytonu 500, podařilo se mu jako jedinému jezdcovi narozenému mimo americké území Daytonu vyhrát. Ital vedl celkem ve 112 z 200 kol!

Cale Yarborough v Mercury Cyclone a Richard Petty v modrém Road Runneru se chystají na velký souboj. Záběr byl natočený v zahřívacím kole Daytonu 500 ročníku 1968. Cale se dostal do vedení rychlostí 189,222 mph a závod vyhrál. Během vyhlášení vítězů mu jeho máma nabídla přepravu vlastním letadlem do domovského městečka Timmonsville (SC). Tam už na něj celé hodiny čekaly davy lidí shromážděných podél travnaté přistávací dráhy. Tak vypadal plán odvážné mámy!

rech a jednáních došlo 21. února 1948 k založení National Association for Stock Car Racing (NASCAR). Nedlouho nato už se zkratka stala pojmem, který se učila znát celá Amerika – zkratka to byla významná, a navíc snadno vy-

slovitelná a lehká na zapamatování. Události se začaly hrnout jak velká voda: první závody se konaly bezprostředně po společném jednání, a to hned 15. února 1948 v Daytona Beach. Pouhé dva měsíce po prvních oficia-

litách se rozeřvaly upravené motory před masami žádostivých návštěvníků. Ale už v roce 1950 byla otevřena první regulérní závodní dráha s asfaltovým povrchem (Darlington Raceway) v Jižní Karolíně. Pod dojmem první jízdy – a sa-

Bobby Isaac projíždí zatáčku známého Riverside International Raceway (rok 1970). Pilotuje Dodge Daytonu K&K Insurance, těsně za sebou má Dana Gurneye v Plymouthu Superbird. V tomto ročníku Isaac získal vítězství v NASCAR Grand National Series Championship

Raritní AMC Matador v úpravě Rogera Penskeho se účastnil v letech 1972 a 1973 šesti závodů NASCAR. Řídil jej Mark Donohue a tým zazářil v roce 1973 v Riverside, kdy během pětisetmílového závodu získal více než jedno kolo náskoku. Výhodu mu přinesla montáž kotoučových brzd na všechna kola. Motory AMC upravovala firma Traco

Prezident Richard Nixon 21. září 1971 pozval a ocenil některé závodníky přímo v Bílém domě. Na snímku si v doprovodu Maria Andrettiho a Richarda Pettyho prohlíží vítězný modrý Plymouth. Měsíc před tímto datem získal Petty jako první v celé historii NASCAR na vítězné prémii více než milión dolarů...

Dale Earnhardt oslavil vítězství v poháru Talladega 500 společně s šéfem týmu Budem Moorem a manželkou Teresou (po pravici). Jel ve Fordu Thunderbird 1983 za stáj Wrangler Jeans. Nejezdil totiž pořád v Chevroletu! V celostránkové reklamě na džiny Wrangler stojí vedle dcery Kelly a syna Dalea Jr.

Poslední kolo Daytona 500 v roce 1979 představovalo doslova thriller! V přímém přenosu celého závodu („Flag to Flag“) se Richard Petty srazil s Donniem Allisonem a Caleem Yarboroughem. Bobby Allison zastavil a hned začal na Richarda a Calea útočit. To všechno před milióny diváků v celoamerické síti!

možřejmě s vírou v budoucnost – zahájil Bill France Sr. stavbu dvouapůlmílového vysokorychlostního okruhu, vzdáleného jen čtyři míle od proslulého pobřeží v Daytona Beach. Tahle stavba byla nutností, protože pravidla už nedovolovala závody v písku. Už v roce 1953 Bill prohlásil, že jízdy na kombinovaném povrchu (písek/asfalt) musí skončit. „Ty závody se každoročně stěhovaly o kus dál na jih,“ vzpomíná si William C. France, nejstarší syn „Big“ Billa, a nesoucí pře-

zdívku Bill France Jr. „Tím, že se jízdy na Daytona Beach každoročně posouvají, nakonec dosáhly na území jižního poloostrova. To bylo v padesátých letech. Jezdilo sem čím dál víc návštěvníků. Jezdilo sem čím dál víc návštěvníků. A pokaždé jsme se s jízdu museli vejít do časového rozpětí mezi odliv a příliv.“ Ještě před samotnou stavbou vydal Bill France nemalé peníze na úpravu podloží budoucí dráhy. Bagry stavební firmy celou trasu vyrovnaly, ale po té se zastavily v okamžiku, kdy Bill nebyl schopný uhradit účet 30.000 dolarů. Bill zavola kamarádovi, pracujícímu pro Coca-Colu, a nabídl mu následující: „Když dáš během čtyř nebo pěti dnů dohromady třicet tisíc, objeví se během následujících deseti let v každém výtisku programu logo Coca-Coly, navíc zajistím pro Coca-Colu exkluzivní smlouvu a místo na prodej nápojů v blízkosti závodní tratě.“ Je s podivem, že Coca-Cola odmítla, zato konkurenční Pepsi vyhrála a také proto dostala závodní trať plánovanou podobu.

Daytona se otevřela v roce 1959 a v šedesátých letech počet nových závodních tratí stále rostl. Tohoto trendu si nemohly nevyšimnout automobilové koncerny, takže General Motors, Ford Motor Company a Chrysler Corporation přispěly poměrně svižně. Poblíž Atlanty a Charlotte vyrostly doslova superspeedways, v roce 1969 se přestěhovala slavnostní páska na právě dokončené Alabama International Motor Speedway. Ceremonie se ujal sám Bill France, dráha měřila 2,66 mil. Dnes je okruh známý pod názvem Talladega Superspeedway a představuje největší a nejrychlejší ovál pro motoristické závody na celém světě. Další nové dráhy vyrostly v Brooklynu (Michigan), což je necelých sedmdesát mil jihozápadně od Detroitu, potom také v Doveru (Delaware) mezi Filadelfií a Baltimorem, ale třeba i v pensylvánském Poconu, pouhé dvě hodiny jízdy z Manhattanu. Tehdy byly samozřejmostí reklamy tabákových koncernů. Poté, co federální zákon zakázal reklamu na cigarety v TV, chopil se příležitosti R.J. Reynolds Tobacco Company, a chtěl pomocí své značky Winston sponzorovat některý ze špičkových závodních týmů NASCAR. Volba padla na stáj Juniora Johnsona. Johnson se ale okamžitě rozhodl, že peníze a další výhody, plynoucí ze spolupráce se značkou Winston, povedou k většímu

Victory Lane během dvoustého vítězství Richarda Pettyho v sériálu NASCAR. Na snímku také jeho syn Kyle a dvojice oblíbených Hurst Girls. Mezi oběma pány je nezaměnitelná tvář a poprsí Lindy Vaughn...

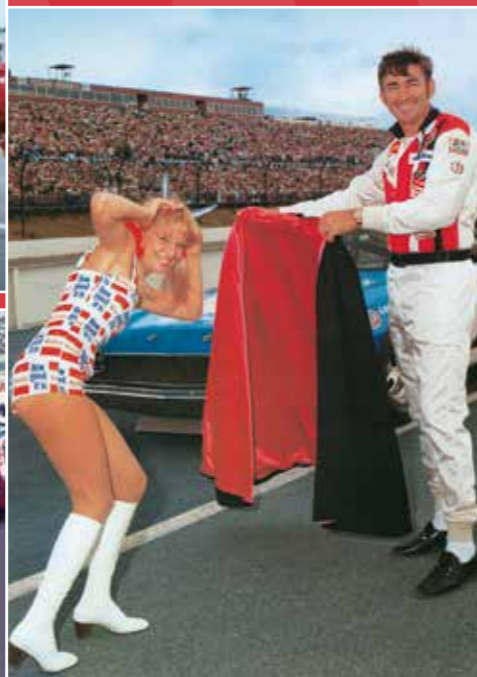

Pontiac STP '82 Richarda Pettyho sázel na small-block GM, jak je vidět z barevné rentgenové kresby. V roce 1983 dostal Petty bezprostředně po vítězství v Miller High 500 pokutu 35.000 USD za údajně předimenzovanou pohonnou jednotku. Jak vyšlo najevo, Richardův brácha Maurice zvýšil objem agregátu o 39 cu. i. „Já jsem ten auták jen řídil a nevím, co bylo pod kapotou,“ hájil se Richard. Marně...

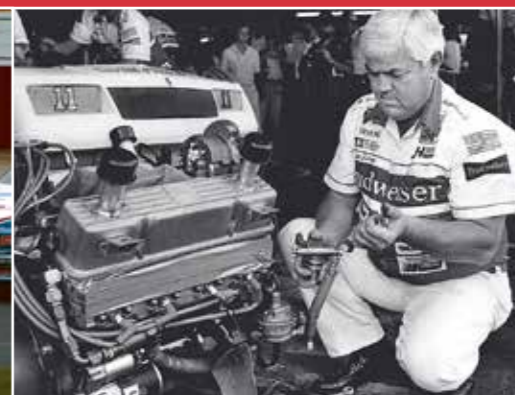
Ricky Rudd vyhrál v sezóně 1973 za volantem Chevroletu Chevelle Laguna S-3 třiatřicet pohárových podniků a připsal si 906 startů! Větším počtem se pochlubil jen Richard Petty (1.185 startů)

Uprostřed sezóny 1974 převzal Bobby Allison pozici jezdce AMC Matadoru a zvítězil v posledním závodě této sezóny, L.A. Times 500 v kalifornském Ontariu. Mimoto si za rok 1975 připsal tři vedoucí místa a tři vítězství, v roce 1976 jedno vedoucí místo. O rok později jezdil Allison i sám za sebe

Junior Johnson byl jedním z nejznámějších jezdců a majitelů závodní stáje. Existuje tradovaná historka o novináři, který jej zpovídal. Položil otázku: „Musíte volat Detroit, abyste zjistil, jak máte z motoru dostat větší výkon?“ Junior odpověděl: „Ne, to oni volají mně!“ Na snímku týmové vozidlo stáje Budweiser v roce 1985. Řídí Darrell Waltrip, právě se bojuje o špičkové umístění s Dalem Earnhardtem

Bill Elliott, známý jako „Úžasný Bill z Dawsonville“, se stal hvězdou roku 1985 díky smlouvě s „Winston Million“. Elliott vyhrál cenu ve Fordu Thunderbird z týmu Harryho Mellinga díky vítězství v Daytoně 400, Winstonu 500 (Talladega) a Southern 500 v Darlingtonu

Jezdec Darrell Waltrip a majitel stáje Rick Hendrick se v roce 1987 postarali o senzaci, když získali sponzorství pracího prášku Tide koncernu Procter & Gamble. To je totiž pokládané za rozhodující krok v marketingové orientaci na dámskou část fanouškovské základny. Na fotce je Waltrip za volantem Chevroletu Monte Carlo SS s prodlouženou přídílí RPO Z65. Za zmínku stojí i aerodynamicky optimalizované zadní okno (RPO Z16). Podobné Chevrolety „Aerocoupe“ si odvážely vítězství ze superspeedways...

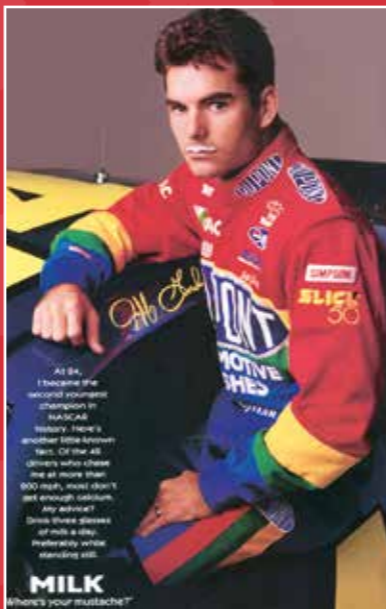

Film „Days of Thunder“ z roku 1990 toho hodně vykonal pro přiblížení fenoménu stock cars lidem. Velký význam mělo i obsazení Toma Cruise, tehdejší špičkové hvězdy a jedné z určujících hollywoodských tváří. Majitel týmu Rick Hendrick byl angažovaný jako odborný poradce

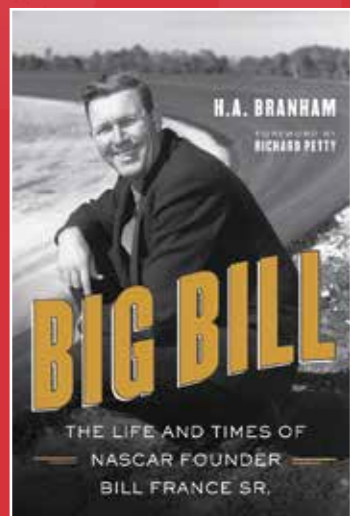
Během dlouhých let se do obliby dostalo umělecké ztvárnění akčních motivů v závodech seriálu NASCAR. Plátno na snímku vytvořil Sterling Martin a zobrazuje Dalea Earnhardta v plném nasazení uprostřed 90. let. Nechybí žádný detail!

Reklama „Milk Promotion Board“ z roku 1997 představuje tehdy jen čtyřicetiletého Jeffa Gordona s „fousy“ od mléka. Dřepí vedle svého Cup Caru sponzorovaného koncernem DuPont

Historický zápis do dějin NASCARu provedla 17. února 2013 Danica Patrick vítězstvím v Bush Pole Award (Daytona 500). Tím se stala první ženou, která v dějinách NASCAR Premier Series dosáhla ocenění za vedoucí pozici

Kniha „Big Bill“ obsahuje předmluvu Richarda Pettyho, ke čtenářům se dostala v roce 2015. Nabízí pozoruhodný pohled na veřejný i soukromý život zakladatele NASCAR Billa Franceho Sr. Autor H.A. Branham měl svolení použít fotografie z rodinného archivu, popisující třicet let Billova života

Oficiální publikace „NASCAR 75 YEARS“ fascinuje podrobnostmi řazenými po jednotlivých dekádách. Na 224 stranách se čtenář seznámí se všemi vrcholnými událostmi Stock Cars, počínaje začátky na floridských plážích až po současné módní výstředky. Kniha obsahuje i podrobnosti o všech známých jezdcích a týmech, z nichž každý dnes platí za hrdinu. Autory rozměrné publikace jsou Al Pearce, Mike Hembree, Kelly Crandall a Jimmy Creed

vých modelů nebo výstavami Motorma. Pod křídly RJR se slavnost konala celých třicet let. Díky tabákovému koncernu získal NASCAR tolik pozornosti po celých Státech, ale i mimo ně. Ovšem každá sláva má svůj konec, což se nemohlo neprojevit na seriálu NASCAR Winston Cup. Přišly totiž nové federální zákony, které zakázaly jakékoliv formy propagace tabákových výrobků všech druhů, navíc v kompletní sestavě sportů. RJR musela se sponzorskými aktivitami NASCARu po více než třiceti letech v sezóně 2003 skončit. V novém miléniu došlo k prudkým změnám, k nimž nemalou mírou přispěla i smrtelná havárie Dalea Earnhardta v roce 2001 při Daytona 500. Ani diváci už se neúčastnili podniků v takovém množství jako v minulosti, a rovněž ze strany pořadatelů nedošlo ani k obratu směrem ke „starým dobrým časům“. Třebaže se za volanty závodních speciálů posadilo množství nových dobrých jezdců, stále více panuje mínění, že současný NASCAR je od toho původního na míle daleko.

Na fotografiích vám přinášíme řadu snímků nejznámějších vozů a jezdců dávno minulých sezón. To, co kdysi na písečných tratích prožívali jezdci „starého detroitského železa“, má i po třech čtvrtích století svou platnost. Nebýt fotodokumentace, mladá generace by vůbec netušila, z jakých podmínek dnešní show vychází.

Text: James Maxwell
Foto: NASCAR, ISC, GM, Ford, Chrysler, James Maxwell Collection
Překlad & adaptace: J.F.K.

SRAZY | RAM kemp 2023

REKORDNÍ POČET PICK-UPŮ NA LETOŠNÍM SRAZU

RAMKEMP

V sobotu 3. června se uskutečnil druhý ročník srazu amerických vozů značky RAM. Rekordní účast téměř stovky těchto skvělých pick-upů doplnil bohatý adrenalinový program pro účastníky akce.

„Naším primárním cílem při spolupřátání druhého ročníku akce RAMKEMP bylo především nabídnout všem účastníkům, kteří vlastní americké vozy, příležitost setkat se, sdílet zkušenosti se značkou RAM, užít si skvělý den a v našem případě poskytnout k testovacím jízdám nové modely významných amerických značek,“ zmiňuje poslání akce RAMKEMP 2023 Ivo Šebesta, výkonný ředitel společnosti TUCAR Plus. Produkci akce zajišťovala ve spolupráci s Tucarem a Hummer Centrem Agentura Completely s.r.o. Celým dnem provázeli moderátoři Martin Stránský a Tomáš Richtř, akci navštívilo i několik známých osobností, jako například Roman Ondráček ze známého dua Těžkej Pokondr. Všichni jsme si akci pořádně užili a těšíme se na další ročník. Podrobnosti najdete na www.ramkemp.cz.

Text a foto: Martin Horejš

Pro letošní ročník zvolili pořadatelé známé HUMMER CENTRUM nedaleko Prahy na D11, počasí vyšlo skvěle a účastníci se mohli po celý den vyřádit na několika adrenalinových akcích. Mohli si vyzkoušet se svým RAMem jízdu na off-road polygonu, a to i s instruktorem, ale také si zajezdit na čtyřkolkách, vyzkoušet si simulátor převrácení vozu, svést se v závodní bugyně, užít si adrenalinovou SAFARI jízdu na vojenském speciálu Humvee, nebo si vyzkoušet skvělé stroje Harley-Davidson. Společnost Tucar představila návštěvníkům nové ameriky, které bylo možno si i vyzkoušet v rámci demo jízd. Vrcholem dne byla spanilá jízda téměř devadesáti vozů RAM po okolí.

Návštěvnost se pohybovala kolem 400 lidí, a i pro děti byl připraven bohatý program. Registrovaní účastníci si mohli užít grilovací catering a večer byl zakončen koncertem skupiny Gallileo a nádherným ohňostrojem.

